

Bursa Română de Mărfuri S.A. Romanian Commodities Exchange

Strada Buzești 82-94 • sector 1. București • România

Tel. +40-21 317 45 60 • Fax +40-21 317 28 78

E-mail: office@brm.ro • <http://www.brm.ro>

Către: **Ministerul Energiei**

În atenția: **Domnului Sebastian-Ioan Burduja – Ministrul Energiei**

Data: **24.02.2025**

Subiect: **Proiectul de Ordonanță de urgență privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2025-31 martie 2026, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei**

Stimate Domnule Ministru,

Vă adresăm prezentul memoriu pentru a ne exprima profunda îngrijorare față de conținutul proiectului de Ordonanță de Urgență privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2025 – 31 martie 2026, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, publicat pe site-ul Ministerului Energiei.

Contrar angajamentelor și așteptărilor pieței, acest proiect legislativ prevede prelungirea măsurilor de sprijin introduse prin Ordonanța de Urgență nr. 27/2022, cu justificarea protejării consumatorilor vulnerabili și a stabilizării pieței în contextul volatilității geopolitice și al creșterii prețurilor la energie. Cu toate acestea, analiza realistă a pieței energetice din România și din regiune indică faptul că măsurile avute în vedere ar putea genera riscuri suplimentare pentru România, pe termen mediu și lung. Dimpotrivă, menținerea generalizată a subvențiilor generează efecte negative semnificative asupra sectorului energetic, limitând investițiile strategice, distorsionând mecanismele de piață și afectând competitivitatea operatorilor economici din sector în raport cu companiile din statele membre învecinate. Capacitatea actorilor economici de a răspunde optim la un scenariu de criză energetică regională scade semnificativ în situația în care semnalele de preț nu încurajează diversificarea din timp a surselor de aprovizionare cu gaz și electricitate și nu permit completarea necesarului de consum la un preț avantajos pentru consumator.

Necesitatea unei abordări conforme cu politicile europene

Măsurile de intervenție în sectorul energetic ar trebui să fie aliniate cu tendințele și politicile europene, care pun accent pe:

- eliminarea prețurilor reglementate și a plafonărilor generale – statele membre UE promovează mecanisme de piață libere pentru a stimula concurența și eficiența energetică.
- economisirea energiei și optimizarea consumului – subvențiile în masă nu sunt o soluție sustenabilă, ci încurajează risipa și descurajează investițiile în tehnologii eficiente.

- diversificarea surselor de aprovizionare și dezvoltarea infrastructurii – fondurile publice trebuie direcționate către proiecte care să asigure sustenabilitatea și securitatea energetică pe termen lung.
- protecția solidă a consumatorilor cu adevărat vulnerabili, aflați în risc real de excluziune socială și sărăcie, prin direcționarea concentrată a resurselor financiare necesare sub formă de alocări bănești directe, ca ajutor la plata facturilor.

Este totuși de neînțeles de ce până în prezent, și în pofida presiunilor din partea Uniunii Europene, Ministerul Muncii nu a definit consumatorul vulnerabil iar lipsa acestei definiții a constituit la introducerea fiecărei plafonări pretextul principal.

În conformitate cu aceste principii, considerăm că măsurile actuale propuse prin proiectul de ordonanță sunt contraproductive și riscă să afecteze negativ atât dezvoltarea pieței energetice din România, cât și poziția țării în raport cu reglementările și directivele europene, mai ales în contextul negocierilor vizând extinderea PNRR și închiderea unor proceduri curente de infringement.

Argumentele principale împotriva prelungirii pe viitor a măsurilor de sprijin nediferențiat pentru consumatori

1. Lipsa unor vârfuri semnificative de preț pe piața spot

Una dintre justificările Guvernului pentru continuarea subvențiilor indiscriminate este instabilitatea pieței și protejarea consumatorilor de fluctuațiile prețurilor. Totuși, datele din piața spot demonstrează că:

- prețurile gazelor naturale din România în această perioadă de timp s-au menținut, în general, la nivelul platformei TTF și în cea mai mare parte chiar sub aceasta.

Pentru a susține această afirmație, anexăm graficele care compară prețurile pieței spot (piața day-ahead) din România cu cele înregistrate pe TTF în ultimii doi ani.

- creșterile temporare de preț din ultimele săptămâni s-au datorat unor factori sezonieri (scăderi extreme de temperatură) cu manifestare rară, depășiți calendaristic la momentul intrării în vigoare a Ordonanței, și nu unor dezechilibre structurale ale pieței.

Aceste aspecte indică faptul că intervenția de plano a statului nu mai este justificată în actualul context de piață, fiind necesare, mai degrabă, măsuri punctuale care să adreseze nevoi specifice ale consumatorilor vulnerabili, aflați în imposibilitatea reală de a achita facturile la energie.

2. Deficiențe logistice nerezolvate – principala cauză a fluctuațiilor temporare de preț

La o investigație sumară, se vedește că, în fapt, instabilitatea temporară a prețurilor din ultima perioadă de timp nu este determinată de mecanismele de piață, ci de problemele logistice cronice nerezolvate, precum:

- infrastructura insuficientă de extracție și injecție a gazelor naturale în depozite, care nu permite ajustarea rapidă a volumelor disponibile pe piață.
- operarea istorică a rețelei principale de transport a gazelor în unele zone unde presiunile foarte reduse limitează livrările în perioadele de consum ridicat.

Resursele financiare ale statului ar trebui direcționate către modernizarea infrastructurii și eliminarea acestor blocaje, ceea ce ar contribui la stabilitatea pieței pe termen lung.

3. Paradoxul României: este cel mai mare producător de gaze din UE, dar și singura țară care aplică subvenții masive în favoarea tuturor consumatorilor

România este consacrat calificată drept cel mai mare producător european de gaze naturale și una dintre puținele țări capabile să își acopere integral consumul intern din producția proprie. Cu toate acestea, ea este și singura țară care menține un regim de subvenționare a prețurilor la gaze, ceea ce generează notabile efecte negative, precum:

- distorsionează concurența și limitează dezvoltarea pieței.
- reduce fondurile disponibile pentru investiții în infrastructura energetică, ca de exemplu eliminarea deficiențelor semnalate la punctul 2.
- reduce fondurile publice necesare pentru asigurarea unei protecții sociale reale pentru segmentele de populație aflate cu adevărat în stare de vulnerabilitate.
- descurajează eficiența energetică și adoptarea unor măsuri sustenabile de reducere a risipei de energie – ca singură măsură reală care asigură decuplarea consumului de energie de creșterea economică pe termen lung.

4. Discrepanța între tratamentul aplicat energiei electrice și gazelor naturale în ceea ce privește protecția consumatorilor

Proiectul de ordonanță prevede prelungirea subvențiilor la energie electrică pentru o perioadă de trei luni, în timp ce pentru gaze naturale acestea sunt menținute pentru o perioadă de peste un an. Această abordare este lipsită de fundament economic, având în vedere că:

- România a avut și continuă să aibă prețuri la electricitate cu peste 20% mai mari decât media europeană.
- în schimb, prețurile la gaze naturale din România sunt printre cele mai mici din Europa.

Această discrepanță ridică semne de întrebare asupra coerenței politicilor guvernamentale, în special în contextul în care piața energiei electrice se confruntă cu presiuni semnificativ mai mari decât cea a gazelor naturale.

Mai mult, măsura reduce atractivitatea pieței naționale de gaze pentru importuri care să acopere situații de criză neprevăzute, reducând reziliența companiilor românești în fața unor momente punctuale de tensiune geopolitică previzibilă. Măsurile nu încurajează investițiile în creșterea rezilienței infrastructurii naționale de transport și depozitare a gazelor naturale, singura garanție reală pentru securitatea energetică a țării.

5. Impact negativ asupra consumului responsabil și eficienței energetice

Plafonarea prețurilor de retail descurajează adoptarea unor practici responsabile de economisire a energiei. În prezent:

- Doar un număr limitat dintre beneficiarii subvențiilor sunt consumatori vulnerabili care au cu adevărat nevoie de sprijin pentru suportarea costurilor energiei consumate.
- Pentru restul consumatorilor, cei care nu se încadrează după standardele comune în categoria consumatorilor vulnerabili, protecția exagerată conduce la un consum ineficient de resurse publice, chiar la risipă, fără a stimula eficiența energetică și modernizarea atât de necesare infrastructurii.

6. Contradicția privind mecanismul GRP (Gas Release Program)

În mod paradoxal și nedorit, proiectul de ordonanță menține mecanismul de tip GRP doar pe piața energiei electrice, în timp ce îl elimină surprinzător pe acesta pe piața gazelor naturale. Această abordare creează un dezechilibru semnificativ:

- pe de o parte mecanismul GRP pe piața energiei electrice afectează negativ producătorii de energie și poate descuraja investițiile în capacități noi de producție. Piața de producție a energiei electrice este diversificată, fiind bazată un număr mare de producători și un mix energetic echilibrat.
- Pe de altă parte, eliminarea GRP pe piața gazelor naturale înseamnă reducerea transparenței și concurenței pe acest segment dominat de 3 producători semnificativi, ceea ce contravine principiilor unei piețe libere și competitive.

Programele gas release, în toate statele în care au fost implementate, au ca scop crearea de lichiditate pe piețele de gaze naturale în care producția/importul are o structură de monopol/oligopol, pentru încurajarea concurenței. Această situație nu se regăsește pe piețele de energie electrică, care prezintă mai mare de producători, astfel cum este și cea din România.

Nu există, în opinia noastră, o justificare clară pentru această abordare asimetrică, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la obiectivele reale ale măsurilor propuse.

7. Efecte negative asupra pieței și investițiilor

Intervenția statului în piața energetică, prin menținerea unui mecanism extins de subvenționare, a avut consecințe negative semnificative, printre care:

- retragerea unor investitori strategici din România, din cauza impredictibilității și distorsiunilor de piață generate de reglementările excesive.
- posibila întârziere a proiectelor majore de extracție offshore a gazelor naturale din Marea Neagră, așa cum de altfel s-a mai și întâmplat, afectând astfel securitatea aprovizionării și capacitatea României de a deveni un furnizor regional de energie.
- impactul negativ asupra furnizorilor de energie, care sunt obligați să suporte subvențiile din fonduri proprii până la decontarea acestora de către stat. Întârzierile mari la plată din partea statului român pun presiune financiară pe furnizori, afectând fluxul lor de numerar și determinând unele companii să-și reducă activitatea sau chiar să iasă de pe piața românească de energie.

Continuarea impunerii acestui sistem de subvenționare generalizată, în opinia noastră, nu doar că descurajează investițiile private și limitează dezvoltarea infrastructurii energetice, dar și creează instabilitate și nesiguranță economică în rândul furnizorilor, reducând capacitatea acestora de a opera sustenabil în țara noastră. Pe termen lung, aceste politici compromit securitatea energetică a României, competitivitatea pieței și încrederea investitorilor internaționali în sectorul energetic național.

8. Riscurile juridice și procedurile de infringement la nivel european

Schema de subvenționare adoptată de Guvern este deja subiectul unor proceduri de infringement la nivelul Uniunii Europene. Continuarea acesteia poate atrage sancțiuni și riscul pierderii unor fonduri europene esențiale pentru dezvoltarea infrastructurii energetice.

Astfel, în procedura împotriva României Comisia Europeană a emis două scrisori de punere în întârziere (ultima în data de 4 octombrie 2024):

(i) [INFR(2024)2194] pentru limitarea libertății participanților la piață de a-și stabili prețurile angro ale energiei electrice și gazelor, precum și a exporturilor de gaze, prin măsurile naționale care impun contribuția veniturilor care depășesc un anumit prag de preț la Fondul de Tranziție Energetică, respectiv, obligarea producătorilor de gaze să vândă o parte din producția lor la prețuri fixe anumitor clienți; și

(ii) [INFR(2023)2032] pentru restricționarea exporturilor de energie electrică și limitarea libertății participanților la piață de a-și stabili prețurile angro.

Aceste măsuri sunt manifest incompatibile cu articolele 35 și 36 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), precum și cu Directiva (UE) 2019/944 și cu Regulamentul (UE) 2019/943 privind piața internă de energie electrică, respectiv cu Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale, următorul pas fiind avizul motivat al Comisiei Europene și sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru încălcarea dreptului unional.

După cum cunoașteți, prevederile Regulamentului (UE) 2022/1854 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie au fost abrogate, în acest moment nemaexistând nicio dispoziție legală care să permită derogări de la prevederile dreptului primar unional care impune liberalizarea pieței gazelor naturale și a energiei electrice.

Mai mult, argumentele privind nivelul de sărăcie energetică din România nu justifică luarea acestor măsuri dincolo de protejarea unor consumatori vulnerabili, fapt de altfel permis de Directiva (UE) 2019/944, respectiv cu Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale. Astfel cum a stabilit deja Comisia Europeană, măsurile luate depășesc sfera protecției împotriva sărăciei energetice și impun plafonări discreționare.

Nu în ultimul rând, deși nota de fundamentare nu identifică implicații din perspectiva concurenței și ajutorului de stat, subvenționarea consumatorilor industriali constituie un avantaj de natura ajutorului de stat, care ar putea conduce la obligarea statului de a recupera sumelor alocate pentru subvenționarea prețurilor acestora.

Totodată, persoanele prejudiciate de aceste măsuri (inclusiv entitățile defavorizate prin subvenționarea consumatorilor industriali din România sau entitățile afectate de plafonările de prețuri și profit) pot atrage răspunderea pecuniară a statului pentru pierderile suferite.

Așadar, în baza argumentelor prezentate, considerăm că prelungirea acestor subvenții nu este justificată și va avea efecte negative majore asupra pieței energetice din România. Dezideratul onorabil și justificat al protecției consumatorilor, în concepția politicilor europene, se traduce, cum se știe, prin ocrotirea celor cu adevărat vulnerabili, după definirea acestora, și nu prin sugrumarea pieței și a operatorilor acesteia prin măsuri protecționiste acoperind întreg spectrul consumatorilor ca atare. Bursa Română de Mărfuri este gata să sprijine rezolvarea adecvată, normativă și tehnică, a acestei probleme de real interes și importantă.

Situația de față ne obligă însă, cu tot respectul, domnule Ministru, cum am explicat și cum putem reveni și mai detaliat, să ne exprimăm și pe această cale opoziția fermă față de adoptarea acestor măsuri profund arbitrare, pe care le considerăm periculoase, total nejustificate de realitățile de piață

din România și care, în plus, nu aduc niciun beneficiu tangibil sau previzibil în raport cu scopul declarat generos al reglementării.

Cu deosebită stimă,

Gabriel Purice
Președinte-Director General

